

Miina Sillanpään Seura

Vuosikokous 25.3.2014

Outi Piironen-Backman

Miina Sillanpään elämänvaiheet hänestä tehdyn bibliografian kuvaamana

1. Johdanto

Miina Sillanpään bibliografian keräämistyö aloitettiin vuoden 1985 lopulla siten, että kartoitettiin se laaja työkenttä, millä Miina oli elämäntyönsä suorittanut. Bibliografia ajateltiin liitteeksi laajamittaiseen Miina Sillanpään elämää tarkastelemaan tutkimukseen, jollaiselle tuntui olevan silloin tarvetta. Miinan kuolemasta oli kulunut jo monta vuosikymmentä ja kuitenkin hänen elämäntyönsä ei tuntunut jääneen unohtuiksi. Miina Sillanpään Säätiö katsoi tehtäväkseen selvittää Miina Sillanpään toiminnan merkitystä nyky-yhteiskunnassa, kantoihan se omassa nimessään Miinan muistoa. Suunnitelma Miinan elämäntyön yhteiskunnallisen työn merkityksen arvioinnista ei kuitenkaan monista epäonnekaista syistä johtuen onnistunut, ja siten bibliografiasta edellä mainitusta syystä johtuen tuli itsenäinen teos, joka kyllä omalla ominaisella tavallaan kertoo hyvinkin paljon Miina Sillanpään elämäntyöstä. Tämä esitykseni pohjautuu siis todellakin bibliografiaan ja siten monia Miinan elämäntyötä sivuavia juonteita jää tästä esityksestä puuttumaan.

2. Bibliografiaa esiteltiin 4.6.1986

Miina Sillanpään syntymän 120-vuotisjuhlassa Siuntion Lepopirtillä pitämässäni esityksessä totesin, että bibliografia oli tarkoitus saada valmiiksi tuohon juhlaan mennessä, koska oli oletettu aineiston olevan helposti löydettävissä ja koottavissa. Todellisuus osoittautui kuitenkin päinvastaiseksi ja aineiston etsiminen oli aikaa vievää salapoliisityyppistä arkistojen ja lehdistön seulomista. Miinan kirjoituksissa ja puheissa esille tuleva elämäntyö oli pengottava esille mitä erilaisimmista lähteistä. Palvelijattarien asemaa ja matalapalkka-aloja yleensä viime vuosisadan alkupuolella koskettava aineisto löytyi melko helposti, kun taas Osuusliike Elannon arkisto osoittautui lähes tuloksettomaksi. Hyvösen lastenkodin historian selvittäminen oli täysin tulokseton ja Helsingin Ensi Kodin arkistosta löytyi hyvää tietoa Miina Sillanpään henkilöhistoriaan, mutta bibliografisessa mielessä etsimisen tulokset olivat laihoja. (Tähän pitää nyt sulkeissa lisätä, että viimeisin Ensikodissa suorittamani selvitys on vahvistanut aikaisemman havaintoni, mutta juuri henkilöhistorian kannalta selvitystyö on ollut mitä antoisin!) Sosiaalidemokraattisen Naisliiton arkisto sekä yliopiston kirjasto ovat olleet hyviä tiedon lähteitä ja vuonna 1986 näiden arkistojen aineistojen tutkimista vielä jatkettiin. Miinan eduskunnassa pitämät puheenvuorot oli jo tuolloin koottu yhteen kansioon ja sen aineiston pohjalta hänen eduskunnassa tekemäänsä työtä oli helppo tutkia.

Miina Sillanpään bibliografia täytyi kerätä niistä lähteistä, mihin ne alkuperäisesti oli kirjoitettu. Pääalueiksi kohosivat Palvelijatar/Taloustyöntekijäin yhdistys, Eduskunta, Naisliitto, Elanto ja osuustoiminta, kunnalliset luottamustoimet ja Ensi Koti. Miinan kanava ajatustensa julkaisemiselle oli lehtikirjoittelu. Sitä mukaa kun keräämistyö edistyi, jouduimme huomaamaan, että aineisto

kasvoi eikä loppua tuntunut tulevan. Mitään selkeää tietoa siitä, mihin kaikkialle Miina on kirjoituksiaan lähettänyt, ei ole olemassa. Kirjoituksia tuli (ja tulee yhä) vastaan sekä odotetuista, mutta myös odottamattomista lähteistä; tuskin koskaan bibliografiasta tulee täydellistä! Miina kirjoitti, silloin kun hän ilmaisi kirjoittajan, yleensä omalla nimellään. Hänen käyttämiään nimimerkkejä olivat mm. Miina S., Miina, kirjainyhdistelmä M.S. sekä Miina-nimen alkukirjain M. Harvemmin käytettyjä nimimerkkejä olivat Silla ja Työläisnainen. Sillaa hän käytti erityisesti varhaisimpina kirjoittamisen vuosina, jolloin samassa julkaisussa oli runsaasti hänen kirjoittamiaan artikkeleita ja hän tästä syystä halusi antaa vaikutelman, että kirjoittajia oli useampia. On hyvin mahdollista, että jotkut hänen käyttämänsä nimimerkit ovat jääneet kokonaan tunnistamatta. Tuntuu nimittäin esim. oudolta, että Miinan kirjoituksia ei löydy Elanto-lehdestä, vaikka hän toimi ravintolain tarkastajana yli 16 vuotta ja samanaikaisesti kirjoitti ahkerasti muihin lehtiin.

Jo bibliografia-työn alkuvaiheessa oli selvää, että aineistoon kerätään sekä se aineisto, mikä on Miina Sillanpään itsensä tuottamaa että se aineisto, mikä on tuotettu hänestä. Tämä tavallisuudesta poikkeava lähtökohta perustui juuri siihen toiveeseen, että pystyisimme myös bibliografian pohjalta selvittämään Miinan elämäntyön merkitystä tähän päivään. Kun aineiston kerääminen oli päässyt hyvään alkuun, totesimme selkeästi aikalisän tarpeen; työ ei valmistu Miinan syntymän 120-vuotisjuhlaan. Tuossa juhlassa oli juhlapuhujana Irma Sulkunen ja aiheena hänen suunnitelmansa elämäkertatutkimuksesta. Sen lisäksi oli sekä minun että Mervi Nousiaisen esitelmät bibliografian sen hetkisestä tilanteesta. Elämäkertatutkimus ei Miina Sillanpään Säätiön julkaisemana koskaan ilmestynyt, mutta bibliografian suunnitelma toteutui. Jo vuonna 1986 meillä oli käytettävissä lähes 1000 viitettä, joista suurin osa, noin 850, oli Miinan tuottamaa aineistoa: puhe, alustus tai kirjoitus, haastattelu sekä eduskunnassa pidetty puheenvuoro (179 viitettä). Miinaa käsittelevää aineistoa oli tuolloin lähes 80, ja niistä merkittävimmät olivat hänestä jo hänen elinaikanaan kirjoitetut, toisistaan hyvin poikkeavat elämäkertakirjat.

3. Elämäntyön osa-alueet

Miina piti eduskunnan täysistunnoissa yli 250 puheenvuoroa. Eniten hän käsitteli lastenhoitoa ja lastenhoitolaitoksia, kotitalousopetusta, oppivelvollisuusasioita, sosiaalietuuksia ja äitiysavustusta – yli 15 puheenvuoroa kustakin aiheesta. On muistettava, että näistä asioista Miinalla oli paitsi omakohtaista kokemusta, paljon kansalaisilta tullutta suoraa kokemuksellista tietoa sekä kirjeitse että ensimmäisenä ministerinä työalueensa kentällä kiertäneenä kansanedustajana. Yli 100 puheenvuoroa oli kuitenkin myös sellaisista aiheista, joista hän puhui vain kerran.

Eniten kirjallisuusviitteitä on palvelijatar- ja kotiapulaiskysymyksen sekä matalapalkka-alojen käsittelystä. Näitä sekä toiseksi suurinta aihe ryhmää naisten järjestötoiminta, Naisliitto sekä matkakertomukset ja raportit muista maista on lähes kaksi kertaa niin paljon kuin aihe ryhmiä on keskimäärin käsitelty, ts. noin 100 viitettä molempia.

Kolmanneksi eniten (60 viitettä) on käsitelty kotitalouteen, perheeseen ja kotiin liittyviä aiheita. Tähän ryhmään on sijoitettu myös naisten ammattikoulutusta, koulutusta ja kasvatusta yleensä sekä naista ja työelämää koskeva aineisto.

Neljänneksi nousevat yhtäläisillä viitemäärillä (lähes 50) ensiksi yksinäisiä äitejä ja lapsia sekä Ensi Koti-työtä koskeva aineisto, mihin on sisällytetty myös kaikkia äitejä ja lapsia, äitienpäivää sekä varhaiskasvatusta käsittelevät kirjoitukset. Toisena yhtä tärkeänä aiheena on äänioikeus ja vaalitus ja näiden rinnalla eduskuntatyötä, sosiaalidemokratiaa, puoluettyötä sekä sosialismia koskevat kirjoitukset.

Erillisistä kysymyksistä yhtä suurta huomiota ovat saaneet siveellisyys ja moraali, terveyden- ja sairaanhoito, sosiaaliturva käsittäen myös työsopimus-, työaika- ja työttömyysongelmat, Elanto ja osuustoimintaliike sekä sotaa ja rauhaa käsittelevät kirjoitukset, joista kustakin 5-20 viitettä. Mielenkiintoista on huomata, että Miina on kirjoittanut erityisesti lapsille kolme opettavaista tarinaa, yhden näytelmän ja kaksi runoa. Toinen runoista on humoristinen ”Mattoharjan laulu”. Haastatteluita ja radiopuheita sekä muisteloita on yli kymmenen ja aineiston joukossa on myös yksi käännöstyö.

4. Bibliografia valmistui vuonna 1989

Kun bibliografia viimein valmistui, sen aineisto oli edellä esitetyn suunnitelman mukaisesti jaettu kahteen osaan. Näiden kahden pääalueen (Miinan aineisto ja hänestä kirjoitettu aineisto) ulkopuolelle jäivät haastattelut sekä ääni- ja kuvanauhat. Kaikki ääniteviitteet ovat Oy Yleisradio Ab:n radioarkistosta ja muodostavat hyvin mielenkiintoisen lisän Miina Sillanpään henkilökuvaan. Bibliografian aineisto kerättiin niiden laitosten arkistoista, jotka kiinteästi liittyivät Miinan elämäntyöhön, Työväen Arkistossa olevasta Miina Sillanpään henkilöarkistosta, sanoma- ja aikakauslehdistä ja muista satunnaisista lähteistä. Aikakauslehdistä systemaattisesti käytiin läpi vain Palvelijatarlehti, Työläisnainen, Toveritar ja Ihanne. Sanomalehti viitteistä suurin osa, mukaan luettuna ulkomaalaiset artikkelit, on saatu Miinan henkilöarkistoon kuuluvasta lehtileikekokoelmasta.

Lukuisat julkaisemattomat artikkelit, joista useimmat on laadittu Miinan kuoleman jälkeen, ovat saaneet paikkansa bibliografiassa, jos niiden säilytyspaikka on tiedossa. Tähän ratkaisuun päädyttiin siitä syystä, että ne osaltaan vastaavat tutkimuksen alkuperäiseen perusteluun löytää Miinan työstä merkityksiä tämän päivän työhön.

Bibliografian sisällysluettelo kertoo sen rakenteen aakkostetuista aihealueista vuosiluvun mukaisessa kronologisessa järjestyksessä. Tämän jaottelun pohjalta on selvitettävissä se, minkälaisista asioista Miina milloinkin oli kiinnostunut. Muitakin jaotteluperusteita olisi ehkä ollut käytettävissä, mutta tämä jaottelu vastasi mielestäni parhaiten sitä mitä katsoimme kaikkien bibliografian käyttäjien pystyvän parhaiten hyödyntämään hakiessaan tietoja Miinan elämäntyöstä. Ajallisesti bibliografian aineisto kattaa vuodet 1898 – 1986, siis vielä Miinan syntymän 120-vuotisjuhlavuoden.

Toimin bibliografian toimittajana, mutta saattaakseni varsinaisen työn päätökseen jouduin turvautumaan Miinan antamiin oppeihin: kun et mitä tiedä, hanki tietoa ja opi uusia asioita! Aineiston keräämistä olin alusta alkaen tehnyt yhdessä Mervi Nousiaisen kanssa. Kun hän yhtä aikaa Irma Sulkusen kanssa vetäytyi työstä, pyysin aineiston muokkaamiseen apua veljeltäni Petri Piiriselta sekä Virpi Paavolalta, joka myös kirjoitti aineiston puhtaaksi. Ammattitaitoista apua bibliografian laatimiseen sain kirjastonhoitaja Outi Kecskemétiltä, joka myös luki ja kommentoi käsikirjoituksen. Työ tekijäänsä opettaa! Miina Sillanpään Säätio oli syystäkin ylpeä voidessaan

aloittaa oman A-julkaisusarjansa juuri tällä kirjalla. Bibliografian valmistumisen ohella laadin myös sukuselvityksen Miina Sillanpään suvusta, ja se julkaistiin säätiön B-julkaisusarjassa.

5. Miina Sillanpää vaikuttajana ja valistajana

Miina Sillanpää aloitti itsellisen elämänsä 33-vuotiaana, kun hän yhdeksän vuoden uskollisen palveluksen jälkeen jätti palveluspaikkansa lehtori Unoniuksen perheen keittäjänä vuonna 1899. Hän oli saanut rohkeutta ja itsevarmuutta Kansanvalistusseuran luennoilta ja kursseilta ja alkanut tiedostaa asemansa työläisten joukossa. Hän myös oivalsi, että hänellä oli velvollisuus itseään kohtaan pyrkiä parempaan omassa elämässään. Hän kirjoitti päiväkirjaansa 1.6.1899 näin: ”Erosin palveluksesta ja ryhdyin hoitamaan yhdistyksen paikanvälitystoimistoa, joka sijaitsee Suomalaisen kauppakoulun huoneistossa Mikonkatu 3. Siellä on kaksi huonetta käytettävänä. Toisessa huoneessa asun, toisessa on toimisto. Täällä nyt olen. Velvollisuutenani on myös hoitaa koulun vahtimestarin toimi, josta saan palkkaa 15 mk. Koko palkkani on täten noin 50 markkaa kuukaudessa” (Mäkikossa, s.127).

Miina tunsikin olevansa valmis muutokseen elämässään. Se, mitä uudet tehtävät toivat tullessaan, oli seurausta yhteiskunnallisesta käymistilasta, mikä aiheutti suuria muutoksia, ei vain yksityisten vaan myös yhteiskunnan elämässä. Miina kuului niiden joukkoon, jotka ymmärsivät tilanteen tarjoamat uudet mahdollisuudet ja jotka ottivat vastuuta sorrettujen ja alistettujen kansanosien elämän parantamisessa.

Sylvi-Kyllikki Kilpi kirjoitti Miina Sillanpään poliittisesta sitoutumisesta seuraavan arvion: ”Hän ei tullut ... nuorekkaassa intomielisyydessään ja toiminnanhalussaan niin kuin eräät muut Sos.dem. Työläisnaisliiton uranuurtajat, hän ei tullut myöskään maailmankatsomuksellisen ja poliittisen harkinnan jälkeen niin kuin sellaiset, jotka ovat liittyneet työväenpuolueeseen herkimmät nuoruusvuodet sivuutettuaan, vaan hän **joutui mukaan käytännöllisessä järjestötyössä, askel askeleelta, koska todellinen halu auttaa osasiskojaan, palvelijattaria, vei hänet poliittiseen liikkeeseen.** Hänestä tuli huomaamatta sosiaalidemokraatti, koska hän oli työläinen ja oikeamielinen.” (Suomen Sosiaalidemokraatti 4.6.1941)

Omana aikanaan Miina oli ensimmäinen nainen monessa. Hänen elämänsä on yleensä tarkasteltu poliittiselta kannalta, sosiaalipoliitikkona ja sosiaalidemokraattisena kansanedustajana sekä ensimmäisenä naisministerinä. Mutta aivan yhtä huomaamatta kuin hänestä tuli sosiaalidemokraatti ja poliittinen henkilö, hänestä tuli myös toimittaja, lehtinainen, kirjoittava vaikuttaja ja valistaja.

Miina Sillanpää toimi eri lehtien pää- ja vastaavana toimittajana kaikkiaan noin 35 vuotta. Kun ajatellaan hänen mitättömän vähäistä peruskoulutustaan (parivuotinen kiertokoulu ja pari vuotta Forssan tehtaankoulua joka toinen viikko), on saavutusta pidettävä melko mahtavana. Alku tälle vaikuttavalle lehtiuralle oli hyvin vaatimaton. Miinassa henkilönä yhtyivät kaksi ajalle ominaista asiaa: työläisnaisten tarpeista nousevat vaatimukset ja realistiset toteuttamiskelpoiset mahdollisuudet julkaisualalla.

Helsingin Palvelijatyhdistys julkaisi vuonna 1898 näytekappaleen Palvelijatarlehdestä, missä Wilhelmiina Sillanpää kirjoitti aiheesta ”Täytyykö palvelijattarien yleistä sivistystä kohottaa ja minkä vuoksi?” Artikkelit käsittelivät itsekasvatusta ja sen merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Yhdistyksen piirissä tiedostettiin, että kohderyhmänä olevat palvelijattaret on helpointa saavuttaa kirjoitetun sanan avulla ja siten jakaa tietoa ja valistusta. Erillisjulkaisujen jälkeen vuonna 1905 Painoylihallitus antoi säännöllisen julkaisuluvan ja Miina Sillanpäästä itsellisenä naisena tuli Palvelijatarlehden päätoimittaja. Artikkelien kirjoittamisen ohella hän vastasi myös lehden tilauksista ja taloudesta. Miina sai myös paljon kokemusta yhdistyksen puheenjohtajana puheiden ja häntä ja palvelijattaria koskevien pilkkakirjoitusten vastineiden kirjoittamisesta. Oma Mäkikossa kirjoittaa Miinasta kirjoittajana mm. seuraavaa: ”Erikoisesti tulee Miinan osaksi jakaa julistusta kirjoitetun sanan kautta. Hänen sanomalehtitekniikkansa on kuitenkin erittäin heikko ja puutteellinen, hänen kielenkäyttönsä köyhää ja usein myös sangen hiomatonta. Mutta hänellä on ystäviä, jotka pystyvät korjaamaan pahimmat kielivirheet ja oikovat sanonnan kankeutta. Ja milloin on laadittava ruotsinkieliset vastaukset esimerkiksi sanomalehtiväittelyissä, tulivat avuksi rouvat Alli Trygg-Helenius ja Hedvig Gebhard sekä tohtori Maikki Friberg. Miinan kirjoitustyyli oli alusta alkaen omaperäinen – siinä ilmenee toisinaan hyvinkin lyhyitä lauseita, niin että ne joskus vaikuttavat keskeneräisiltä, toisinaan taas päinvastoin liiankin selitteleviltä. Kehityskykyisenä ja pystyen loogisesti ajattelemaan Miina muokkaa vähitellen sanontasakin asialliseksi ja ytimekkääksi, niin että hänen kirjoitelmansa .....herättävät lukijassa mielenkiintoa.” (Mäkikossa, s.159; Bibliografia, s.16)

Mäkikossa kirjoittaa kuitenkin toisessa tilanteessa siitä, että Miinan sisäinen voima ja taistelijan palo asiansa puolesta oli niin vakuuttava, että se mitätöi alkuaikojen puutteet. Hän käsitteli uudistuksen tarpeita ja esitti arvostelua ja kritiikkiä rohkeasti ja itsevarmasti eikä tämä piirre ole hänessä muuttunut vanhuusvuosinaan (emt. s.132).

Miina Sillanpää mainitaan suomalaisen kirjallisuuden bibliografiassa ensimmäisen kerran vuonna 1909. Silloin ilmestyi hänen kirjoittamansa 16-sivuinen sosiaalidemokraattisiin vaalijulkaisujen sarjaan kuuluva lehtinen ”Leivättömät ja leivän herrat”, joka käsittelee työttömyyttä ja sen seurauksia työväestön keskuudessa. Myöhemmin vuosina maininnat Miinasta kirjallisuuden bibliografiassa koskevat vain Työläisnaisen ja Ihanne lehtien päätoimittajana sekä Naisliiton erillisjulkaisujen vastaavana toimittajana.

6. Mistä ja miten valistaja oli kiinnostunut

Miina Sillanpää ei ollut teoreetikko; tätähän olemme aina hänen työssään painottaneet! Hän oli kokonaisvaltaisesti käytännön ihminen niin kirjoituksissaan kuin toiminnassaan. Hän otti esille yhteiskunnallisia epäkohtia ja arvosteli vallitsevia oloja. Osoittelun kohteina olivat mm. äänioikeus, työväestön elämään vaikuttavat olosuhteet, koulutuksen puute ja ammattitaidottomuus, aviottomat äidit, jne. Miina arvosti omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa: jos hän arvioi voivansa jotenkin vaikuttaa tärkeäksi kokemaansa asiaan, hän toimi.

Miinan bibliografiassa olen jo kirjoittanut, että Miinalla tuntui kaikissa kirjoituksissaan ja puheissaan olevan joko välillinen, toisen ihmisen antama tai omakohtaisesti koettu kokemuspohja. Hän lupasi ja otti käsiteltäväkseen ihmisten hänelle esittämiä ongelmia ja se vuorostaan lisäsi luottamusta hänen toimintaansa. Hänet koettiin kanavana, jonka kautta kulki tieto päättäjille ja apu autettavalle! Näin yksinkertainen kuvio ei tietenkään ollut, mutta säilyneestä kirjeenvaihdosta on aistittavissa se, ettei köyhimminkään avunpyytäjän tarvinnut häntä pelätä.

On selvää, että pisimpään ja eniten Miina käsitteli palvelijattarien ja kotiapulaisten asemaa, pidettiin häntä jo tämän aihepiirin valtakunnallisena asiantuntijana. Hän toimi molemmissa kotiapulaisten asemaa käsittelevissä valtion asettamissa komiteoissa. Lakiesitystä, jonka ensimmäinen komitea esitti, kutsuttiinkin epävirallisesti ”Lex Miinaksi”. Kotiapulaisten asema sivusi perhe-elämää, ja tämä aihepiiri sekä äitien ja lasten asema olivat Miinalle lähes yhtä tärkeitä kuin kotiapulaisten. Kodin työtaakan keventäminen koulutuksen, tiedon, paranevien hygieniaoalojen avulla sekä naisten yhteiskunnallisten oikeuksien vahvistaminen helpottavat kaikki myös työläisluokan perheiden olosuhteiden ja alistetun aseman parantamista. Miina painotti aina kotitalouden kansantaloudellista merkitystä ja osoitti melkoista kaukonäköisyyttä ja viisasta edistyksekkyyttä omana aikanaan.

Miina Sillanpään kirjallinen toiminta ei ole kuolematonta, mutta kylläkin erittäin mielenkiintoinen ja monipuolinen peili yhden merkittävän ihmisen elämäntyön sisällöistä pitkän, yli viisi vuosikymmentä kestäneen vaikuttamisen ajalta. Mielestäni Miinan elämäntyön tarkastelu bibliografian pohjalta muuttuu erittäin mielenkiintoiseksi, kun otetaan huomioon se aineisto, mikä hänestä on kirjoitettu tai tuotettu. Ja edelleen tuotetaan. Hänen kuolemastaan on kulunut jo 60 vuotta, mutta kirjoittamisen tahti ei ole hiipunut. Osaltaan siihen tietenkään vaikuttaa hänen nimeään kantavien säätiön ja seuran aina ajoittain aktivoitunut toiminta juhlavuosien merkeissä, mutta Miinaa muistetaan aktiivisesti myös kaikilla muilla niistä areenoista, missä hän elämäntyötänsä toteutti. Ensimmäisenä ensimmäisten joukosta helpottaa myös muistamista. Mutta olen myös sitä mieltä, että Miinan itsensä antamaa panostusta ei ole syytä unohtaa. Hän oli aikanaan, kuten myös tänään, oivallinen esikuva ja mallin antaja naisena ja vaikuttajana. Lähes osattomaksi elämän arpajaisissa arveltu tyttö sai elämänsä loppupuolella Talousneuvoksen arvonimen (1939) ja Suomen Kulttuurirahaston Suurpalkinnon (1949); ja tämä tosiasian on kuin prinsessasadusta ja ruokkii mielikuvitustamme monella tavalla. Miinasta ja Miinalle kirjoitetut runot muodostavat oman kokonaisuutensa ja ne heijastavat sitä kunnioitusta ja rakkautta, mitä häntä kohtaan tunnettiin kaikissa yhteiskuntakerroksissa. Runolla voi kuvata sanoja helpommin syviä tunteita; Lyyli Takin runo Sunnuntai 4.6.1941 olkoon heijastuksena siitä, miksi Miina Sillanpää edelleen elää työssään – tänäänkin!

*”Muistaa kaikki, kuinka koitti/ pitää puolta pienen heikon/
vastaan valtaa vuorenpeikon.
Kärsi tappion tai voitti/ lannistiko koskaan mikään,/
hellittikö hetkeksikään?
Teki talven teille kesää. / Muuras monta kotipesää./
Satojen ja tuhansien / nietostietä tarpovien/
elonkangas, ennen harmaa, / sai jo ilon raidan armaan.
Siitä, siitä kaikkien/ varjonlasten sydänten/
tänään, suurra sunnuntaina/kiitos korkein. Nyt ja aina.”*

Kirjoitukset aiheittain: alkoholipolitiikka ja raittiustyö, asuntokysymys, au-äidit ja lapset, ensikotityö, eduskuntatyö, Elanto ja osuustoimintaliike, järjestötoiminta, kasvatusta, sivistystoiminta ja ammattikoulutus, kotitalous, kunnan- ja valtionhallinto, lastensuojelu, matkakertomukset, Naisliitto, naisten työolot ja yhteiskunnallinen asema, palvelijatar- ja kotitalouskysymys, puolustuslaitos, rauhanliike, sukupuolimoraali ja etiikka, sosialidemokratia, aatteellinen puolue, sosiaaliturva, työttömyys, työnvälitys, verotus, äitiys ja äitiyshuolto, äänioikeus, vaalikampanjat, muuta